

I

(Resolucije, priporočila in mnenja)

PRIPOROČILA

SVET

PRIPOROČILO SVETA

z dne 24. novembra 2020

o poklicnem izobraževanju in usposabljanju (PIU) za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost

(2020/C 417/01)

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti členov 166 in 165 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V Listini Evropske unije o temeljnih pravicah ⁽¹⁾ sta izobraževanje in dostop do poklicnega in nadaljnega usposabljanja priznana kot temeljna pravica, v ciljih trajnostnega razvoja, ki so jih zastavili Združeni narodi, pa sta do leta 2030 predvidena enak dostop za vse ženske in moške do cenovno sprejemljivega in kakovostnega tehničnega, poklicnega in terciarnega izobraževanja, vključno z univerzitetnim, ter bistveno povečanje števila mladih in odraslih z ustreznimi znanji in spretnostmi, tudi tehničnimi in poklicnimi, za zaposlitev, dostojna delovna mesta in podjetništvo.
- (2) V evropskem stebru socialnih pravic ⁽²⁾, razglašenem 17. novembra 2017, je določenih več načel za podporo pravičnim in dobro delujočim trgov delu in sistemom socialnega varstva, vključno z načelom 1 o pravici do kakovostnega in vključujočega izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja ter načelom 4 o aktivni podpori zaposlovanju.
- (3) Visokokakovostni in inovativni sistemi poklicnega izobraževanja in usposabljanja ljudem zagotavljajo znanja in spretnosti za delo, osebni razvoj in državljanstvo, ki jim omogočajo, da se prilagodijo dvojnemu – digitalnemu in zelenemu – prehodu in ju sooblikujejo ter se tako soočajo z izrednimi razmerami in gospodarskimi šoki, hkrati pa podpirajo gospodarsko rast in socialno kohezijo. S tem se ljudem zagotavljajo znanja in spretnosti, s katerimi lahko dobijo ali ustvarijo delovna mesta, po katerih se povprašuje na trgu dela.
- (4) Brez učinkovitih politik poklicnega izobraževanja in usposabljanja ni mogoče doseči cilja spodbujanja kvalificirane, usposobljene in prilagodljive delovne sile in trgov dela, hitro prilagodljivih gospodarskim spremembam, kot je določeno v členu 145 PDEU.

⁽¹⁾ UL C 326, 26.10.2012, str. 391.

⁽²⁾ Dokument 13129/17.

- (5) Sporočilo Komisije o evropskem zelenem dogovoru ⁽³⁾ je nova strategija za rast Evrope, ki naj bi preobrazila gospodarstvo in družbo ter ju naredila bolj trajnostna. Šole, ustanove za usposabljanje in univerze lahko z učečimi se, starši, podjetji in širšo skupnostjo začnejo razpravo glede sprememb, ki so potrebne za uspešen prehod. Da bi lahko izkoristili prednosti zelenega prehoda, sta potrebna proaktivna izpopolnjevanje in prekvalifikacija.
- (6) V sporočilu Komisije o močni socialni Evropi za pravičen prehod ⁽⁴⁾ je poudarjeno, da je treba znanja, spretnosti, zaposljivost in človeški kapital postaviti v središče prizadevanj, in sicer prek programa znanj in spretnosti za Evropo za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost ⁽⁵⁾, ki se mu priloži predlog za priporočilo Sveta o poklicnem izobraževanju in usposabljanju. V njem sta napovedana tudi nadaljnje delo na področju evropskega izobraževalnega prostora ter nov okvir za sodelovanje z državami članicami pri izobraževanju in usposabljanju.
- (7) Komisija v sporočilu o novi industrijski strategiji za Evropo ⁽⁶⁾ poziva k odločnemu ukrepanju za uresničitev vseživljenjskega učenja za vse in za zagotovitev, da bosta izobraževanje in usposabljanje šla v korak z obema prehodoma in pomagala pri njuni izvedbi. Poziva tudi sisteme visokošolskega in poklicnega izobraževanja in usposabljanja, naj trgu dela zagotovijo več znanstvenikov, inženirjev in tehnikov. V novem akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo ⁽⁷⁾ in strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 ⁽⁸⁾ je poudarjena ključna vloga znanj in spretnosti pri prehodu v zeleno in čisto gospodarstvo.
- (8) V sporočilu Komisije o strategiji za MSP za trajnostno in digitalno Evropo ⁽⁹⁾ je poudarjeno, da je razpoložljivost usposobljenega osebja ali izkušenih vodstvenih delavcev postala najpomembnejši problem za četrtno mikro-, malih in srednjih podjetij (MSP) v EU in da je pomanjkanje usposobljenih zaposlenih najpomembnejša ovira za nove naložbe po EU. Za MSP je pomembno zlasti poklicno izobraževanje in usposabljanje, saj lahko z njim poskrbijo, da ima njihova delovna sila potrebna znanja in spretnosti.
- (9) V sporočilu Komisije „Unija enakosti: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025“ ⁽¹⁰⁾ je poudarjen pomen poklicnega izobraževanja in usposabljanja za ženske in moške, da bi zagotovili uravnoteženo zastopanost spolov v poklicih, v katerih tradicionalno prevladujejo moški ali ženske, in tako odpravili spolne stereotipe.
- (10) V sporočilu Komisije o proračunu EU kot gonilu načrta okrevanja za Evropo ⁽¹¹⁾ je predstavljen drzen in celovit načrt za okrevanje Evrope, ki temelji na instrumentu za evropsko okrevanje v izrednih razmerah (v nadaljnjem besedilu: instrument „Next Generation EU“) in okrepljenem večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027. Ta načrt temelji na solidarnosti in pravičnosti ter je globoko zakoreninjen v skupnih načelih in vrednotah Unije. V njem je določeno, kako spodbuditi zeleni in digitalni prehod ter zagnati evropsko gospodarstvo, tako da bi bilo pravičnejše, odpornejše in bolj trajnostno za prihodnje rodove.
- (11) Jamstvo za mlade ⁽¹²⁾ od leta 2013 pomaga mladim pri vstopu na trg dela, saj jim nudi kakovostne možnosti za zaposlitev, nadaljnje izobraževanje, vajeništvo ali pripravništvo v štirih mesecih po tem, ko postanejo brezposelni ali se prenehajo izobraževati. Poklicno izobraževanje in usposabljanje mladim, ki jim grozi izključenost, učinkovito olajšuje prehod na trg dela. Privlačno in za trg dela relevantno poklicno izobraževanje in usposabljanje, zlasti v obliki vajeništva, lahko ima v prihodnje še večjo vlogo v okviru jamstva za mlade, in sicer pri preprečevanju brezposelnosti mladih in njihovi pripravi na prihodnje priložnosti na trgu dela, zlasti v okviru zelenega in digitalnega prehoda.
- (12) Cilj predloga Komisije za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem socialnem skladu plus (ESF+) je zagotoviti večjo ustreznost sistema izobraževanja in usposabljanja za trg dela in enak dostop do možnosti vseživljenjskega učenja za vse, zlasti prek izpopolnjevanja in prekvalifikacije.

⁽³⁾ COM(2019) 640 final.

⁽⁴⁾ COM(2020) 14 final.

⁽⁵⁾ COM(2020) 274 final.

⁽⁶⁾ COM(2020) 102 final.

⁽⁷⁾ COM(2020) 98 final.

⁽⁸⁾ COM(2020) 380 final.

⁽⁹⁾ COM(2020) 103 final.

⁽¹⁰⁾ COM(2020) 152 final.

⁽¹¹⁾ COM(2020) 442 final.

⁽¹²⁾ Priporočilo Sveta z dne 22. aprila 2013 o vzpostavitvi jamstva za mladino (UL C 120, 26.4.2013, str. 1).

- (13) V predlogu Komisije za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi programa „Erasmus“, programa Unije za izobraževanje, usposabljanje, mladino in šport, ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1288/2013 je določeno, da bi bilo treba ohraniti celovito naravo programa za obdobje 2014–2020, ki zajema učenje v vseh okvirih – formalnih, neformalnih in priložnostnih – ter vseh življenjskih obdobjih, da se spodbudijo prožne učne poti, ki posameznikom omogočajo razviti sposobnosti, potrebne za soočanje z izzivi enaindvajsetega stoletja.
- (14) To priporočilo izhaja iz več pobud na področju izobraževanja in usposabljanja ter znanj in spretnosti, ki so navedene v Prilogi I in so bile pripravljene na evropski ravni, in bo prispevalo k programu znanj in spretnosti za Evropo za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost, posodobljenemu akcijskemu načrtu za digitalno izobraževanje, evropskemu izobraževalnemu prostoru ter strateškemu okviru za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju.
- (15) To priporočilo uresničuje cilj evropskega izobraževalnega prostora, tj. razviti pristen evropski učni prostor, v katerem meje ne bi ovirale visokokakovostnega in vključujočega izobraževanja in usposabljanja in katerega cilj je odstraniti ovire za priznavanje visokošolskih kvalifikacij in kvalifikacij višjega sekundarnega izobraževanja in usposabljanja ter učnih obdobji v tujini, ter si prizadevati za lažje čezmejno potrjevanje izidov usposabljanja in vseživljenjskega učenja.
- (16) Na podlagi prednostnih nalog okrepljenega evropskega sodelovanja v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (københavnski proces), sprejetega kot resolucija Sveta z dne 19. decembra 2002 ⁽¹³⁾, so cilji visokokakovostnega in prožnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja in transnacionalne mobilnosti še naprej v središču globalne vizije za posodobitev poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki so jo leta 2010 v sporočilu iz Bruggeja opredelili pristojni ministri.
- (17) V sklepih iz Rige z dne 22. junija 2015 so se ministri, pristojni za poklicno izobraževanje in usposabljanje, dogovorili o sklopu prednostnih nalog za podporo uresničevanju te vizije, vključene v Skupno poročilo Sveta in Komisije za leto 2015 o izvajanju strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020) ⁽¹⁴⁾ ter novi program znanj in spretnosti za Evropo iz leta 2016 ⁽¹⁵⁾, kar je še močnejše spodbudilo politiko Unije na področju PIU s še večjim poudarkom na privlačnosti in kakovosti.
- (18) V Priporočilu Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o vzpostavitvi evropskega referenčnega okvira za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja (EQAVET) ⁽¹⁶⁾ je bil določen referenčni okvir, ki naj bi države članice podpiral pri izboljševanju kakovosti sistemov poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter prispeval k večji preglednosti razvoja politik poklicnega izobraževanja in usposabljanja med državami članicami. Okvir EQAVET je v desetih letih izvajanja sicer spodbudil reforme v nacionalnih sistemih za zagotavljanje kakovosti, vendar ni bistveno prispeval k boljši preglednosti ureditev za zagotavljanje kakovosti. Poleg tega se je uporabljal predvsem v začetnem poklicnem izobraževanju in usposabljanju, ki poteka v šolah. Zato bi bilo treba okvir EQAVET iz leta 2009 vključiti v to priporočilo in dodati elemente za odpravo pomanjkljivosti pri njegovem izvajanju v zvezi s kakovostjo učnih izidov, potrdili in ocenjevanjem, posvetovanjem z deležniki, vlogo učiteljev in vodij usposabljanja, učenjem skozi delo in prožnostjo poklicnega izobraževanja in usposabljanja. Da bi izboljšali vzajemno učenje, povečali preglednost in usklajenost ureditev za zagotavljanje kakovosti pri izvajanju poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter okrepili vzajemno zaupanje med državami članicami EU, bi bilo treba na ravni EU uvesti medsebojne strokovne preglede zagotavljanja kakovosti na sistemski ravni.
- (19) V Priporočilu Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o vzpostavitvi Evropskega sistema prenašanja kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (ECVET) ⁽¹⁷⁾ so določeni cilji za izboljšanje priznavanja, zbiranja in prenašanja učnih izidov, podpiranje mobilnosti in vseživljenjskega učenja ter vzpostavitev sistema EU za prenašanje kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju. Sistem ECVET je v desetih letih izvajanja z uporabo in dokumentiranjem enot učnih izidov veliko prispeval k razvoju kakovostnejše izkušnje mobilnosti. Toda koncept točk ECVET na splošno ni bil sprejet in sistem ECVET ni privedel do razvoja evropskega sistema prenašanja kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju. Zato bi moralo to priporočilo Sveta

⁽¹³⁾ UL C 13, 18.1.2003, str. 2.

⁽¹⁴⁾ UL C 417, 15.12.2015, str. 25.

⁽¹⁵⁾ COM(2016) 381 final.

⁽¹⁶⁾ UL C 155, 8.7.2009, str. 1.

⁽¹⁷⁾ UL C 155, 8.7.2009, str. 11.

vsebovati tudi ključna načela ECVET (npr. enote učnih izidov) v zvezi s prožnostjo. Orodja ECVET (npr. učni dogovor in memorandum o soglasju) za podporo mobilnosti učečih se v poklicnem izobraževanju in usposabljanju je treba še naprej razvijati v okviru drugih instrumentov EU, kot so tisti, ki se podpirajo v okviru programa Erasmus +. Za poklicne kvalifikacije na ravni posekundarnega in terciarnega izobraževanja je mogoče uporabiti evropski sistem prenašanja in zbiranja kreditnih točk, ki se že uporablja.

- (20) V Priporočilu Sveta z dne 15. marca 2018 o evropskem okviru za kakovostna in učinkovita vajeništva ⁽¹⁸⁾ je navedenih 14 ključnih meril, ki naj bi jih države članice in deležniki uporabljali za pripravo kakovostnih in učinkovitih vajeništev, ki bi zagotavljala tako razvoj znanj in spretnosti v zvezi z delovnim mestom kot tudi osebni razvoj vajencev.
- (21) Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja je pri spremljanju prednostnih nalog, dogovorjenih v sklepkih iz Rige z dne 22. junija 2015, ugotovil več področij, na katerih so države dosegle napredek pri programu posodabljanja poklicnega izobraževanja in usposabljanja, zlasti glede vajeništev in učenja skozi delo, zagotavljanja kakovosti, vzpostavitve mehanizmov za predvidevanje potreb po znanjih in spretnostih ter svetovalnih organov, v katere so vključeni socialni partnerji, vse večje prehodnosti in prožnosti, v zadnjem času pa tudi z večjim poudarkom na digitalnih znanjih in spretnostih. Toda glede na zeleni in digitalni prehod je treba občutno razširiti in izboljšati ponudbo poklicnega izobraževanja in usposabljanja za mlade in odrasle ter hkrati povečati privlačnost in kakovost začetnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja.
- (22) Veliko držav je uvedlo pobude za spodbujanje odličnosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju in za boljšo povezavo PIU z ekosistemi inovacij ter znanj in spretnosti. Na podlagi teh primerov se kot pilotni projekt izvaja koncept centrov poklicne odličnosti, ki naj bi postali vrhunske referenčne točke za usposabljanje na specifičnih področjih tako v začetnem usposabljanju kot pri nadaljnjem izpopolnjevanju in prekvalifikaciji.
- (23) Svetovalni odbor za poklicno usposabljanje je v mnenju o prihodnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki ga je sprejel decembra 2018, določil vizijo za odlično, vključujoče in vseživljenjsko poklicno izobraževanje in usposabljanje, ki bi izpolnjevalo zahteve, ki bodo v prihodnje nastajale zaradi gospodarskih, tehnoloških in družbenih sprememb. V tem mnenju je bila Komisija pozvana, naj pripravi predlog – v obliki krovnega priporočila Sveta – za poenostavitev in konsolidacijo okvira politike EU za poklicno izobraževanje in usposabljanje ter tozadavnega upravljanja in obstoječih instrumentov.
- (24) Ker to priporočilo ni zavezujoče, sta v njem spoštovani načeli subsidiarnosti in sorazmernosti, izvajati pa bi ga bilo treba v skladu z evropskim in nacionalnim pravom ter prakso. To priporočilo zlasti ne posega v Direktivo 2005/36/ES ⁽¹⁹⁾, kot je bila spremenjena z Direktivo 2013/55/EU ⁽²⁰⁾ o priznavanju poklicnih kvalifikacij, in v njej določeno ureditev avtomatičnega priznavanja.

Ob upoštevanju naslednje opredelitve pojma „poklicno izobraževanje in usposabljanje“:

Poklicno izobraževanje in usposabljanje v tem priporočilu pomeni izobraževanje in usposabljanje, katerega cilj je mladim in odraslim zagotoviti znanje, spretnosti in kompetence, potrebne za določene poklice ali na trgu dela nasploh ⁽²¹⁾. Izvaja se lahko v formalnem ali neformalnem okviru, in sicer na vseh ravneh evropskega ogrodja kvalifikacij, po potrebi tudi na terciarni –

⁽¹⁸⁾ UL C 153, 2.5.2018, str. 1.

⁽¹⁹⁾ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/36/ES z dne 7. septembra 2005 o priznavanju poklicnih kvalifikacij (UL L 255, 30.9.2005, str. 22).

⁽²⁰⁾ Direktiva 2013/55/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. novembra 2013 o spremembi Direktive 2005/36/ES o priznavanju poklicnih kvalifikacij in Uredbe (EU) št. 1024/2012 o upravnem sodelovanju prek informacijskega sistema za notranji trg (uredba IMI) (UL L 354, 28.12.2013, str. 132).

⁽²¹⁾ Na podlagi opredelitve Evropskega centra za razvoj poklicnega usposabljanja v *Terminology of European Education and Training Policy* ("Terminologija evropske politike izobraževanja in usposabljanja"), 2014.

PRIPOROČA, DA SI DRŽAVE ČLANICE:

v skladu z nacionalno zakonodajo in zakonodajo Unije, razpoložljivimi viri, nacionalnimi prednostnimi nalogami in okoliščinami, vključno s socialno-ekonomskimi razmerami in značilnostmi nacionalnih sistemov PIU, ter v tesnem sodelovanju z vsemi zadevnimi deležniki:

- (a) prizadevajo za izvajanje politike poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ki:
- mladim in odraslim zagotavlja znanja, spretnosti in kompetence, da bodo uspevali na spreminjajočem se trgu dela in v družbi ter da bodo v času demografskih sprememb in v vseh gospodarskih ciklih kos okrevanju in pravičnemu prehodu na zeleno in digitalno gospodarstvo,
 - spodbuja vključenost in enake možnosti ter prispeva k ustvarjanju odpornosti, socialne pravičnosti in blaginje za vse ter
 - spodbuja evropske sisteme poklicnega izobraževanja in usposabljanja v mednarodnem okviru, da bodo priznani kot svetovna referenca za udeležence poklicnega izobraževanja;
- (b) izvajajo ukrepe in naložbe za izvajanje te politike v skladu z načeli iz točk 1–21 ter
- (c) si prizadevajo, da bi do leta 2025 dosegli naslednje cilje na ravni EU ⁽²²⁾, ki so del ustreznih evropskih okvirov spremljanja, tudi na področju izobraževanja in usposabljanja ter socialnih in zaposlitvenih politik:
- delež zaposlenih diplomantov iz PIU bi moral biti najmanj 82 % ⁽²³⁾;
 - 60 % novih diplomantov iz PIU med poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem sodeluje v učenju skozi delo ⁽²⁴⁾. Ta cilj se nanaša na vse oblike učenja skozi delo na delovnem mestu, zato bo prispeval tudi k širjenju možnosti za vajeništvo, ki se lahko podpirajo z jamstvom za mlade;
 - 8 % učečih se v PIU sodeluje v učni mobilnosti v tujini ⁽²⁵⁾.

Poklicno izobraževanje in usposabljanje se hitro prilagaja spremembam na trgu dela

1. Programi poklicnega izobraževanja in usposabljanja nudijo uravnoteženo kombinacijo poklicnih – tudi tehničnih – znanj in spretnosti, dobro usklajenih z vsemi gospodarskimi cikli, spreminjajočimi se delovnimi mesti in delovnimi metodami ter ključnimi kompetencami ⁽²⁶⁾, vključno s trdnimi osnovnimi znanji in spretnostmi, digitalnimi, prečnimi, zelenimi in drugimi življenjskimi znanji in spretnostmi, ki so dobra podlaga za odpornost, vseživljenjsko učenje in zaposljivost, socialno vključenost, aktivno državljanstvo ter osebni razvoj.

⁽²²⁾ Cilji so opredeljeni kot povprečne vrednosti EU, ki jih morajo skupaj doseči države članice. Komisija bi morala pri poročanju o napredku pri uresničevanju teh ciljev, po potrebi tudi v okviru evropskega semestra, upoštevati posebnosti različnih nacionalnih sistemov in ustrezne okoliščine. Države članice bi morale v celoti izkoristiti možnosti financiranja, ki jih ponuja Unija, v skladu s svojimi nacionalnimi okoliščinami, prednostnimi nalogami in izzivi. Nobeden od teh treh kvantitativnih ciljev ne posega v odločitve o tem, kako se izvajajo instrumenti financiranja, s katerimi razpolaga Unija, v okviru večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 in instrumenta „Next Generation EU“.

⁽²³⁾ To bo zajemalo diplomante, stare 20–34 let, ki so pred 1–3 leti zaključili višje sekundarno ali posekundarno neterciarno poklicno izobraževanje in usposabljanje.

⁽²⁴⁾ To bo zajemalo diplomante, stare 20–34 let, ki so izobraževanje in usposabljanje končali pred 1–3 leti. Kazalnik bo temeljil na podatkih, zbranih od leta 2021 v okviru ankete Evropske unije o delovni sili (EU LFS), kot je opredeljeno v oznaki spremenljivke „HATWORK“ v Izvedbeni uredbi Komisije (EU) 2019/2240. To se nanaša na delovne izkušnje na delovnem mestu v tržni ali netržni enoti (tj. v podjetju, državni instituciji ali neprofitni organizaciji), ki so bile del učnega načrta formalnega programa, ki je privedel do najvišje stopnje uspešno zaključene izobrazbe. Če je imel anketiranec več delovnih izkušenj, je treba upoštevati njihovo skupno trajanje. Delovne izkušnje bi bilo treba izraziti v ekvivalentih polnega delovnega časa.

⁽²⁵⁾ To se določi kot odstotek učečih se, ki sodelujejo v učni mobilnosti v koledarskem letu, in sicer kot delež kohorte diplomantov PIU v istem letu. Kazalnik bo temeljil na podatkih o mobilnosti iz programa Erasmus+ in podatkih Unesca, OECD in Eurostata o diplomantih PIU. Podatki iz programa Erasmus+, med drugim o trajanju mobilnosti, bi se lahko dopolnili tudi s podatki iz programov mobilnosti nacionalnih organov, če so ti na voljo in primerljivi s podatki Erasmus+. Če se vključijo podatki nacionalnih organov, bi morali biti prikazani na pregleden način.

⁽²⁶⁾ V Priporočilu Sveta z dne 22. maja 2018 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje so opredeljene naslednje ključne kompetence: pismenost, večjezičnost, matematična, naravoslovna, tehniška in inženirska kompetenca, digitalna kompetenca, osebnostna, družbena in učna kompetenca, državljska kompetenca, podjetniška kompetenca ter kulturna zavest in izražanje.

2. Učni načrti poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ponudbe programov in kvalifikacije se redno posodablajo, kakor je ustrezno, na podlagi zbiranja podatkov o znanjih in spretnostih (tj. sistemov za spremljanje diplomantov ter mehanizmov za predvidevanje potreb po znanjih in spretnostih, tudi na sektorski in regionalni ravni).
3. Izvajalci poklicnega izobraževanja in usposabljanja imajo, v skladu z nacionalnim okvirom, ustrezno stopnjo samostojnosti, prožnosti, podpore in finančnih sredstev, da lahko svojo ponudbo usposabljanja – ob hkratnem zagotavljanju kakovosti – prilagodijo spreminjajočim se potrebam po znanjih in spretnostih, zelenemu in digitalnemu prehodu ter gospodarskim ciklom.
4. Programi poklicnega izobraževanja in usposabljanja na vseh ravneh vsebujejo sestavine učenja skozi delo, ki se dodatno razširijo tudi v okviru nadaljnega poklicnega izobraževanja in usposabljanja; za okrepitev ponudbe v okviru jamstva za mlade ⁽²⁷⁾ se dodatno razvijejo programi vajeništva ⁽²⁸⁾, ki jih dopolnjujejo ustrezna podpora ⁽²⁹⁾ ter ukrepi za stabilizacijo ponudbe vajeništev in reševanje specifičnih izzivov malih podjetij; da bi ustvarili priložnosti za učenje skozi delo v različnih sektorjih gospodarstva, bi lahko delodajalcem zagotovili spodbujevalne ukrepe v skladu z nacionalnim okvirom.

Prožnost in možnosti za napredek so v središču poklicnega izobraževanja in usposabljanja

5. Programi poklicnega izobraževanja in usposabljanja so usmerjeni v učečega se, omogočajo tradicionalno in digitalno ali kombinirano učenje, nudijo prožne in modularne poti na podlagi priznavanja izidov neformalnega in priložnostnega učenja ter odpirajo možnosti za karierno in učno napredovanje; programi nadaljnega poklicnega usposabljanja so zasnovani tako, da jih je mogoče prilagoditi potrebam trga dela, posameznih sektorjev ali potrebam posameznika po izpopolnjevanju ali prekvalifikaciji.
6. Programi poklicnega izobraževanja in usposabljanja temeljijo na modulih ali enotah učnih izidov in vzpostavljeni so mehanizmi potrjevanja, ki omogočajo prenos, priznavanje in zbiranje učnih izidov posameznikov za pridobitev kvalifikacije ali delne kvalifikacije, kakor je ustrezno v skladu z nacionalnim okvirom ⁽³⁰⁾. V začetnem PIU je glavni cilj doseči polno kvalifikacijo.

Poklicno izobraževanje in usposabljanje je gonilo inovacij in rasti ter priprava na digitalni in zeleni prehod ter poklice, po katerih se veliko povprašuje

7. Poklicno izobraževanje in usposabljanje je odporno, saj je del gospodarskih, industrijskih in inovacijskih strategij, tudi tistih, ki so povezane z okrevanjem ter zelenim in digitalnim prehodom. Zato je treba ponudbo poklicnega izobraževanja in usposabljanja znatno prilagoditi in/ali razširiti, zlasti za odrasle, in sicer s spodbujanjem pridobivanja podjetniških, digitalnih in zelenih znanj in spretnosti.
8. Centri poklicne odličnosti imajo vlogo katalizatorjev naložb v lokalna podjetja, pri čemer podpirajo okrevanje, zeleni in digitalni prehod, evropske in regionalne strategije inovacij in pametne specializacije, razvoj poklicnega izobraževanja in usposabljanja, tudi na višjih ravneh kvalifikacij (ravni evropskega ogrodja kvalifikacij 5–8) v skladu z nacionalnim okvirom, ter zagotavljajo inovativne storitve, kot so grozdi in podjetniški inkubatorji za zagona podjetja in tehnološke inovacije za MSP, in inovativne rešitve za prekvalifikacijo delavcev, ki jim grozi odpušcanje.
9. Ustanove poklicnega izobraževanja in usposabljanja imajo dostop do najsodobnejše infrastrukture, imajo vzpostavljene strategije za digitalizacijo ⁽³¹⁾ v skladu z nacionalnim okvirom ter v svoje programe in organizacijsko upravljanje vključujejo okoljsko in družbeno trajnostnost ter tako prispevajo k doseganju ciljev ZN za trajnostni razvoj.

Poklicno izobraževanje in usposabljanje je privlačna izbira, ki temelji na sodobnem in digitaliziranem zagotavljanju usposabljanja/znanj in spretnosti

10. Začetno in nadaljnje poklicno izobraževanje in usposabljanje sta del vseživljenjskega učenja. Na voljo so prožni in enostavni prehodi med začetnim in nadaljnjim poklicnim izobraževanjem in usposabljanjem ter splošnim in visokošolskim izobraževanjem.

⁽²⁷⁾ Kot je opredeljeno v Priporočilu Sveta z dne 22. aprila 2013 o vzpostavitvi jamstva za mladino.

⁽²⁸⁾ Kot so opredeljeni v Priporočilu Sveta z dne 15. marca 2018 o evropskem okviru za kakovostna in učinkovita vajeništva.

⁽²⁹⁾ Ta bi lahko zajemala medpodjetniške centre za usposabljanje.

⁽³⁰⁾ V skladu s Priporočilom Sveta z dne 20. decembra 2012 o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja.

⁽³¹⁾ Orodje za samoocenjevanje SELFIE na primer podpira ustanove PIU pri uporabi digitalnih tehnologij za učinkovito poučevanje in učenje ter pri krepitevi njihovega sodelovanja z delodajalci v programih učenja skozi delo.

11. Nadalje se razvijejo programi poklicnega izobraževanja in usposabljanja na ravneh evropskega ogrodja kvalifikacij 5–8, da bi v skladu z nacionalnim okvirom zadostili vse večjim potrebam po poklicnih znanjih in spretnostih na višji ravni.
12. Programi poklicnega izobraževanja in usposabljanja se izvajajo kot primerna kombinacija odprtih, digitalnih in participativnih učnih okolij, vključno z delovnimi mesti, ki so ugodna za učenje, podpirajo pa jih najsodobnejša in dostopna infrastruktura, oprema in tehnologija ter vsestranski pedagoški pristopi in orodja (na primer simulatorji na podlagi IKT ter virtualna in razširjena resničnost), ki omogočajo dostopnejše in učinkovitejše izvajanje usposabljanja, tudi za mala podjetja ⁽³²⁾.
13. Učitelji, vodje usposabljanja in drugo osebje v poklicnem izobraževanju in usposabljanju se vse od začetka strokovno razvijajo, da bi lahko izvajali visokokakovostno usposabljanje, spodbujali tehnična in digitalna znanja in spretnosti ter učinkovite inovativne metode usposabljanja, vključno s poučevanjem v virtualnem okolju, v skladu z najsodobnejšo poklicno in digitalno pedagogiko pa delali z orodji za digitalno učenje ter v raznolikih in večkulturnih okoljih. Njihove poklicne poti postajajo privlačnejše zaradi širših pristopov k zaposlovanju, boljših poklicnih možnosti ⁽³³⁾ ter intenzivnejšega sodelovanja med učitelji/vodji usposabljanja v poklicnem izobraževanju ter podjetji in drugimi delovnimi okolji.
14. Strategije internacionalizacije podpirajo strateški pristop k mednarodnemu sodelovanju v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, tudi v mejnih regijah EU. Takšne strategije spodbujajo uspešne nacionalne prakse po svetu in se lahko izvajajo na različne načine, npr. z mobilnostjo učečih se in učiteljev/vodij usposabljanja ter udeležbo na mednarodnih tekmovanjih v znanjih in spretnostih in skupno pripravo na takšna tekmovanja;
15. Obstajajo možnosti za učno mobilnost učečih se in osebja v poklicnem izobraževanju, tudi za virtualno mobilnost, dolgotrajno mobilnost in mobilnost v tretje države, ki so lažje izvedljive zaradi uporabe in priznavanja enot učnih izidov in ustreznih evropskih orodij. ⁽³⁴⁾
16. Visokokakovostne storitve vseživljenjskega učenja in karierne orientacije, pri katerih se v polni meri uporabljajo Europass in druge digitalne storitve, zagotavljajo jasne in uporabniku prijazne informacije o učnih in poklicnih možnostih ter možnostih potrjevanja v celotni EU.

Poklicno izobraževanje in usposabljanje spodbuja enake možnosti

17. Programi PIU so vključujoči in dostopni za ranljive skupine, kot so invalidi, nizkokvalificirane/nizkousposobljene osebe, pripadniki manjšin, osebe z migrantskim ozadjem in osebe, ki imajo manj priložnosti zaradi svoje geografske lokacije in/ali slabšega socialno-ekonomskega položaja. Ciljno usmerjeni ukrepi in prožne oblike usposabljanja preprečujejo zgodnje opuščanje izobraževanja in usposabljanja ter podpirajo prehod iz izobraževanja v zaposlitev.
18. Programi PIU so dostopni prek digitalnih učnih platform, podpirajo pa jih orodja, naprave in internetna povezava, zlasti za ranljive skupine ter osebe na podeželju ali oddaljenih območjih.
19. Ciljno usmerjeni ukrepi spodbujajo uravnoteženo zastopanost spolov v tradicionalno „moških“ ali „ženskih“ poklicih ter obenem pomagajo odpravljati spolne in druge stereotipe.

Poklicno izobraževanje in usposabljanje temelji na kulturi zagotavljanja kakovosti

20. Evropski referenčni okvir za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja (v nadaljnjem besedilu: okvir EQAVET), opisan v Prilogi II, se uporablja v nacionalnih sistemih za zagotavljanje kakovosti tako za začetno kot nadaljnje poklicno izobraževanje in usposabljanje. Zajema poklicno izobraževanje in usposabljanje v vseh učnih okoljih (kot sta šolski pouk in učenje skozi delo, vključno s programi vajeništva) in z vsemi vrstami učenja (digitalno, tradicionalno ali kombinirano), ki ga izvajajo javni in zasebni izvajalci, temelji pa na nizu okvirnih deskriptorjev in skupnih referenčnih kazalnikov za zagotavljanje kakovosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, ki se v skladu z nacionalnim okvirom uporablja tako na ravni sistema kot na ravni izvajalca, kot je navedeno v Prilogi II.

⁽³²⁾ To lahko vključuje tudi sodelovalno poučevanje, interdisciplinarno in projektno učenje, nove organizacijske metode v ustanovah za usposabljanje in podjetjih ter umetno inteligenco.

⁽³³⁾ Te lahko vključujejo različne poti za poklicno napredovanje, priznavanje predhodnih poklicnih izkušenj in hibridne učitelje/vodje usposabljanj v skladu z nacionalnim okvirom.

⁽³⁴⁾ Na primer predloge za memorandum o soglasju in učni dogovor.

21. Nacionalna referenčna točka za zagotavljanje kakovosti za poklicno izobraževanje in usposabljanje še naprej povezuje vse ustrezne deležnike na nacionalni in regionalni ravni, da:
- oblikujejo konkretne pobude za izvajanje in nadaljnji razvoj okvira EQAVET,
 - informirajo in pritegnejo širok krog deležnikov, vključno s centri poklicne odličnosti, tako da prispevajo k izvajanju okvira EQAVET,
 - podpirajo samoocenjevanje kot komplementarno in učinkovito sredstvo za zagotavljanje kakovosti, ki omogoča merjenje uspeha in določitev področij za izboljšave, tudi glede digitalne pripravljenosti sistemov in ustanov PIU,
 - dejavno sodelujejo v evropski mreži za zagotavljanje kakovosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju,
 - zagotavljajo posodobljen opis nacionalnih ureditev za zagotavljanje kakovosti na podlagi okvira EQAVET,
 - sodelujejo v medsebojnih strokovnih pregledih zagotavljanja kakovosti na ravni EU ⁽³⁵⁾ za večjo preglednost in usklajenost ureditev za zagotavljanje kakovosti in krepitev zaupanja med državami članicami.

Izvajanje na nacionalni ravni

Priporoča se, da države članice skupaj s socialnimi partnerji in drugimi ustreznimi deležniki sprejmejo ukrepe za izvajanje te politike na nacionalni ravni. Pri tem bi morale:

22. podpirati trajnostna partnerstva za upravljanje poklicnega izobraževanja in usposabljanja v skladu z nacionalnim okvirom in, kadar je ustrezno, prek javno-zasebnih partnerstev; vključiti socialne partnerje in vse ustrezne deležnike, tudi ustanove za poklicno izobraževanje in usposabljanje, gospodarske panoge in podjetja vseh velikosti, javne in zasebne službe za zaposlovanje, učitelje in vodje usposabljanj v PIU ter njihove predstavnike, posredniške organizacije, kot so industrijske, trgovske in obrtne zbornice, poklicne in sektorske organizacije, nacionalne koordinatorje za jamstvo za mlade, ESS in druge pobude EU, sektor informacijskih tehnologij, centre poklicne odličnosti, grozde, organizacije učečih se in staršev ter lokalne, regionalne in nacionalne organe; spodbujati taka partnerstva na regionalni in sektorski ravni;
23. čim boljše izkoristiti evropska orodja za preglednost, kot so evropsko ogrodje kvalifikacij, evropski sistem prenašanja in zbiranja kreditnih točk (ECTS), Europass in evropska klasifikacija spretnosti/kompetenc, kvalifikacij in poklicev (ESCO), olajšati avtomatično vzajemno priznavanje kvalifikacij in izidov obdobja učenja v tujini ⁽³⁶⁾, učeče se usposobiti za uporabo različnih funkcij platforme Europass (npr. evidentiranje izkušenj, znanj in spretnosti ter kvalifikacij v spletnem profilu, ki se uporablja pri karierni orientaciji, izkušnje mobilnosti, pridobivanje elektronsko podpisanih kvalifikacij, prejemanje predlogov in iskanje učnih in poklicnih možnosti, kvalifikacij, potrjevanja, priznavanja itd.);
24. čim boljše izkoristiti sklade in instrumente Evropske unije za podporo reformam poklicnega izobraževanja in usposabljanja in/ali naložbam v poklicno izobraževanje in usposabljanje, tudi na področju digitalizacije in okoljske trajnostnosti, kot so instrument „Next Generation EU“ (mehanizem za okrevanje in odpornost, pobuda REACT-EU), Evropski socialni sklad plus, instrument SURE, Evropski sklad za regionalni razvoj, program InvestEU, Erasmus+, program Obzorje Evropa, Interreg, program za digitalno Evropo, mehanizem za pravični prehod in Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja in sklad za modernizacijo; spodbujati nadaljnje naložbe javnega in zasebnega sektorja v poklicno izobraževanje in usposabljanje;
25. na podlagi ustreznih obstoječih nacionalnih ureditev in finančnih okvirov določiti ukrepe za izvedbo tega priporočila na nacionalni ravni v 18 mesecih po njegovem sprejetju ter spremljanje njegovega izvajanja, vključno z ustrezno dodelitvijo nacionalnih virov na ustrezni nacionalni ravni in z močnim poudarkom na vključevanju digitalizacije in okoljske trajnostnosti v celotnem sektorju PIU ter ob ustreznem upoštevanju odgovornosti/avtonomije ustanov za izobraževanje in usposabljanje v skladu z nacionalnim okvirom;

⁽³⁵⁾ Medsebojni strokovni pregled je prostovoljna dejavnost vzajemnega učenja, katere namen je podpreti izboljšave in preglednost ureditev za zagotavljanje kakovosti na ravni sistema, ne da bi to privedlo do postopkov akreditacije, na podlagi posebne metodologije, razvite v okviru evropske mreže za zagotavljanje kakovosti v poklicnem izobraževanju in usposabljanju.

⁽³⁶⁾ V skladu s Priporočilom Sveta z dne 26. novembra 2018 o spodbujanju avtomatičnega vzajemnega priznavanja visokošolskih diplom in spričeval višjega sekundarnega izobraževanja ter izidov iz učnih obdobja v tujini.

POZDRAVLJA DEJSTVO, DA NAMERAVA KOMISIJA OB USTREZNEM UPOŠTEVANJU SUBSIDIARNOSTI:

izvajati politiko Unije na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja ter podpirati ukrepe držav članic, med drugim tako, da bo:

26. prek tristranskega Svetovalnega odbora za poklicno usposabljanje na podlagi tekočega delovnega programa in v sodelovanju z generalnimi direktorji za poklicno izobraževanje in usposabljanje ⁽³⁷⁾, predstavniki učečih se ter izvajalci poklicnega izobraževanja in usposabljanja zagotavljala učinkovito upravljanje politike EU na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja;
27. zagotavljala, da bo politika EU za poklicno izobraževanje in usposabljanje v celoti upoštevana pri izvajanju načrta za okrevanje EU, evropskega zelenega dogovora, nove industrijske strategije za Evropo in strategije za MSP za trajnostno in digitalno Evropo ter da bo dosledno in koherentno vključena v program znanj in spretnosti za Evropo za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost, akcijski načrt za digitalno izobraževanje, splošni evropski okvir za sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju ter evropski izobraževalni prostor;
28. prek podpornih storitev za vajeništva in novega zagona za evropsko koalicijo za vajeništva v sinergiji z jamstvom za mlade zagotavljala dodatno podporo strukturnim reformam na področju vajeništva; postopoma razširila podporne storitve za poklicno izobraževanje in usposabljanje v sodelovanju s Cedefop;
29. skupaj z državami članicami in ustreznimi deležniki, med drugim v okviru svetovalne skupine za EOK, preučila koncept in uporabo mikrokvalifikacij, tudi v PIU, kot je predlagano v programu znanj in spretnosti za Evropo;
30. podpirala cilj postopne vzpostavitve in razvoja evropskih platform centrov poklicne odličnosti ter skupaj z državami članicami in ustreznimi deležniki preučila možnosti za evropske ključne poklicne profile v okviru platforme Europass, po možnosti dopolnjene z digitalnimi poklicnimi vsebinami, razvitimi v okviru evropskih orodij za preglednost, da bi olajšala mobilnost učečih se in delavcev ter preglednost in priznavanje kvalifikacij;
31. s spodbujanjem uporabe evropskih okvirov kompetenc ⁽³⁸⁾ in orodij za samoocenjevanje ⁽³⁹⁾ podpirala kakovostno in učinkovito digitalizacijo izvajanja PIU tako v šolskem učenju kot v učenju skozi delo ter preučila izvedljivost vseevropske raziskave šol za PIU;
32. krepila evropsko koalicijo za vajeništva ter koalicije za digitalno pismenost in delovna mesta, kot je bilo napovedano v programu znanj in spretnosti za Evropo;
33. promovirala evropske sisteme poklicnega izobraževanja in usposabljanja v mednarodnem okviru, da bodo priznani kot svetovna referenca za udeležence poklicnega izobraževanja, med drugim s podpiranjem internacionalizacije sistemov poklicnega izobraževanja in usposabljanja, tudi kar zadeva države kandidatke za vstop v EU in države evropskega sosedstva, v sodelovanju z Evropsko fundacijo za usposabljanje, s podpiranjem tekmovanj v znanjih in spretnostih ter komunikacijskih kampanj za povečanje privlačnosti in izboljšanje javne podobe PIU, pa tudi z zagotavljanjem uporabnikom prijaznega dostopa do informacij o poklicnem izobraževanju in usposabljanju in z njim povezanih poklicnih možnostih ter z vzpostavljanjem in nadaljnjim razvijanjem funkcij platforme Europass;
34. na področju poklicnega izobraževanja in usposabljanja sodelovala z mednarodnimi organizacijami, zlasti OECD, MOD, Unesco in Svetovno banko;
35. podpirala prizadevanja držav članic za izvajanje tega priporočila, krepila zmogljivost ustanov za poklicno izobraževanje in usposabljanje, vključno z njihovo digitalizacijo in okoljsko trajnostnostjo, ter spodbujala raziskave na področju PIU na nacionalni ravni in ravni EU prek financiranja iz ustreznih skladov in programov Unije (instrument „Next Generation EU“ (mehanizem za okrevanje in odpornost ter pobuda REACT-EU), Evropski socialni sklad plus, instrument SURE, Evropski sklad za regionalni razvoj, program InvestEU, Erasmus+, Obzorje Evropa, Interreg, Digitalna Evropa, mehanizem za pravični prehod, Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja, sklad za modernizacijo);

⁽³⁷⁾ Generalne direktorje za poklicno izobraževanje in usposabljanje imenujejo države članice.

⁽³⁸⁾ Kot so okvir digitalnih kompetenc za državljane (DigComp), okvir digitalnih kompetenc za pedagoge (DigCompEdu) in okvir digitalnih kompetenc za organizacije (DigCompO).

⁽³⁹⁾ Kot je SELFIE.

36. zagotavljala kvalitativno in kvantitativno spremljanje v skladu s skupnimi cilji, določenimi v tem priporočilu, ter druge pomembne podatke, tudi v zvezi z naložbami, pri čemer bo te podatke vključila v evropski semester in ustrezne evropske okvire za spremljanje in poročanje, ter Svetu na podlagi podatkov, ki so na voljo na nacionalni in evropski ravni, in letnega spremljanja, ki ga izvaja Cedefop, vsakih pet let poročala o izvajanju tega priporočila.

To priporočilo nadomešča Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o vzpostavitvi evropskega referenčnega okvira za zagotavljanje kakovosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja (EQAVET) ter Priporočilo Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o vzpostavitvi Evropskega sistema prenašanja kreditnih točk v poklicnem izobraževanju in usposabljanju (ECVET).

V Bruslju, 24. novembra 2020

Za Svet

Predsednik

M. ROTH

PRILOGA I

Zadevni akti Unije na področju znanj, spretnosti, izobraževanja in usposabljanja

1. Priporočilo Sveta z dne 28. junija 2011 o politikah za zmanjševanje osipa ⁽¹⁾
2. Priporočilo Sveta z dne 20. decembra 2012 o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja ⁽²⁾
3. Skupno poročilo Sveta in Komisije za leto 2015 o izvajanju strateškega okvira za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju (ET 2020) – Nove prednostne naloge za evropsko sodelovanje v izobraževanju in usposabljanju ⁽³⁾
4. Priporočilo Sveta z dne 19. decembra 2016 z naslovom Poti izpopolnjevanja: nove priložnosti za odrasle ⁽⁴⁾
5. Priporočilo Sveta z dne 22. maja 2017 o evropskem ogrodju kvalifikacij za vseživljenjsko učenje in razveljavitvi Priporočila Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o uvedbi evropskega ogrodja kvalifikacij za vseživljenjsko učenje ⁽⁵⁾
6. Priporočilo Sveta z dne 20. novembra 2017 o spremljanju diplomantov ⁽⁶⁾
7. Sklep (EU) 2018/646 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. aprila 2018 o skupnem okviru za zagotavljanje boljših storitev za znanja in spretnosti ter kvalifikacije (Europass) in razveljavitvi Odločbe št. 2241/2004/ES ⁽⁷⁾
8. Priporočilo Sveta z dne 22. maja 2018 o ključnih kompetencah za vseživljenjsko učenje ⁽⁸⁾
9. Sklepi Sveta o prizadevanjih za uresničitev vizije evropskega izobraževalnega prostora ⁽⁹⁾
10. Priporočilo Sveta z dne 26. novembra 2018 o spodbujanju avtomatičnega vzajemnega priznavanja visokošolskih diplom in spričeval višjega sekundarnega izobraževanja ter izidov iz učnih obdobj v tujini ⁽¹⁰⁾
11. Sklepi Sveta o izvajanju Priporočila Sveta o poteh izpopolnjevanja: nove priložnosti za odrasle ⁽¹¹⁾
12. Resolucija Sveta o nadaljnjem razvijanju evropskega izobraževalnega prostora za podporo v prihodnost usmerjenih sistemov izobraževanja in usposabljanja ⁽¹²⁾
13. Sklepi Sveta o ekonomiji blaginje ⁽¹³⁾
14. Sporočilo Komisije „Letna strategija za trajnostno rast za leto 2020“ ⁽¹⁴⁾

⁽¹⁾ UL C 191, 1.7.2011, str. 1.

⁽²⁾ UL C 398, 22.12.2012, str. 1.

⁽³⁾ UL C 417, 15.12.2015, str. 25.

⁽⁴⁾ UL C 484, 24.12.2016, str. 1.

⁽⁵⁾ UL C 189, 15.6.2017, str. 15.

⁽⁶⁾ UL C 423, 9.12.2017, str. 1.

⁽⁷⁾ UL L 112, 2.5.2018, str. 42.

⁽⁸⁾ UL C 189, 4.6.2018, str. 1.

⁽⁹⁾ UL C 195, 7.6.2018, str. 7.

⁽¹⁰⁾ UL C 444, 10.12.2018, str. 1.

⁽¹¹⁾ UL C 189, 5.6.2019, str. 23.

⁽¹²⁾ UL C 389, 18.11.2019, str. 1.

⁽¹³⁾ 13432/19.

⁽¹⁴⁾ COM(2019) 650 final.

PRILOGA II

Okvir EQAVET

Del A: okvirni deskriptorji EQAVET

V tej prilogi so predlagani okvirni deskriptorji, katerih namen je države članice in ponudnike PIU – na način, ki se jim zdi primeren – podpirati pri izvajanju okvira EQAVET. Deskriptorji so urejeni po fazah cikla kakovosti: *načrtovanje – izvajanje – ocenjevanje – pregled*. Uporabiti jih je mogoče tako v začetnem kot nadaljnjem PIU, in sicer v vseh učnih okoljih – v šolskem pouku in pri učenju skozi delo, vključno s programi vajeništva.

Merila kakovosti	Okvirni deskriptorji na ravni sistema PIU	Okvirni deskriptorji na ravni izvajalca PIU
Načrtovanje odraža strateško vizijo, ki jo imajo ustrezni deležniki in vključuje jasne cilje, ukrepe in kazalnike.	<p>Cilji PIU so opisani za srednje- in dolgoročno obdobje ter povezani z evropskimi cilji in cilji trajnostnega razvoja ob upoštevanju vidikov okoljske trajnosti.</p> <p>Socialni partnerji in drugi ustrezni deležniki sodelujejo pri določanju ciljev PIU na različnih ravneh.</p> <p>Cilji so določeni in se spremljajo prek specifičnih kazalnikov (merilo uspešnosti).</p> <p>Vzpostavljeni so mehanizmi in postopki za ugotavljanje potreb trga dela in družbe po usposabljanju.</p>	<p>Evropski, nacionalni in regionalni cilji politike PIU se odražajo v lokalnih ciljih, ki jih določijo izvajalci PIU.</p> <p>Zastavijo in spremljajo se izrecni cilji in ciljne vrednosti, za njihovo doseganje pa so zasnovani programi.</p> <p>Da bi ugotovili specifične lokalne potrebe in potrebe posameznikov, potekajo stalna posvetovanja s socialnimi partnerji in vsemi drugimi ustreznimi deležniki.</p> <p>Pristojnosti v upravljanju in razvoju kakovosti so jasno dodeljene.</p> <p>Obstaja zgodnje sodelovanje zaposlenih pri načrtovanju, tudi glede razvoja kakovosti.</p>
	<p>Oblikovana je bila politika obveščanja, ki bo zagotovila optimalno posredovanje rezultatov/izidov glede kakovosti, ob upoštevanju nacionalnih/regionalnih zahtev za varstvo podatkov.</p> <p>Opredeljeni so standardi in smernice za priznavanje, potrjevanje in certificiranje kompetenc posameznikov.</p> <p>Kvalifikacije PIU so opisane z uporabo učnih izidov.</p> <p>Vzpostavljeni so mehanizmi za zagotavljanje kakovosti zasnove, ocene in pregleda kvalifikacij.</p> <p>Programi PIU so zasnovani tako, da omogočajo prilagodljive učne poti in se hitro odzivajo na spreminjajoče se potrebe trga dela.</p>	<p>Izvajalci načrtujejo skupne pobude z ustreznimi deležniki.</p> <p>Ustrezni deležniki sodelujejo pri analiziranju lokalnih potreb.</p> <p>Izvajalci PIU imajo jasen in pregleden sistem zagotavljanja kakovosti.</p> <p>Zasnovani so ukrepi za zagotavljanje skladnosti s pravili o varstvu podatkov.</p>

Merila kakovosti	Okvirni deskriptorji na ravni sistema PIU	Okvirni deskriptorji na ravni izvajalca PIU
Izvedbeni načrti se oblikujejo v posvetovanju z deležniki in vključujejo jasna načela.	<p>Izvedbeni načrti so oblikovani v sodelovanju s socialnimi partnerji, izvajalci PIU in ostalimi ustreznimi deležniki na različnih ravneh.</p> <p>Izvedbeni načrti vključujejo analizo o zahtevanih virih, zmogljivosti uporabnikov in orodjih ter smernicah, potrebnih za podporo.</p> <p>Smernice in standardi so bili oblikovani za izvajanje na različnih ravneh. Te smernice in standardi vključujejo oceno, potrjevanje in certificiranje kvalifikacij.</p> <p>Načrti za izvajanje vključujejo posebno podporo za usposabljanje učiteljev in vodij usposabljanja, tudi za digitalna znanja in spretnosti ter okoljsko trajnostnost.</p>	<p>Viri so ustrezno notranje usklajeni/določeni z namenom doseganja ciljev, ki so zastavljeni v izvedbenih načrtih.</p> <p>Ustrezna in vključujoča partnerstva, tudi tista med učitelji in vodji usposabljanja, so izrecno podprta z namenom izvajanja načrtovanih ukrepov.</p> <p>Strateški načrt za razvoj usposobljenosti osebja opredeljuje potrebo po usposabljanju učiteljev in vodij usposabljanja.</p> <p>Osebe se redno usposablja in razvija sodelovanje z ustreznimi zunanjimi deležniki za podporo krepitvi zmogljivosti in izboljševanje kakovosti ter povečanje učinkovitosti.</p>
	<p>Dolžnosti izvajalcev PIU v postopku izvajanja so izrecno opisane in pregledne.</p> <p>Oblikovan je bil nacionalni in/ali regionalni okvir za zagotavljanje kakovosti, ki vključuje smernice in standarde kakovosti na ravni izvajalca PIU z namenom spodbujanja stalnega izboljševanja in samoregulacije.</p>	<p>Programi izvajalcev PIU učem se omogočajo doseganje pričakovanih učnih izidov in sodelovanje v učnem procesu.</p> <p>Izvajalci PIU se odzivajo na učne potrebe posameznikov z uporabo pristopa, usmerjenega v učečega se, s katerim lahko učeči se dosežejo pričakovane učne izide.</p> <p>Izvajalci PIU v šoli in na delovnem mestu spodbujajo inovacije v metodah poučevanja in učenja, ki jih podpira uporaba digitalnih tehnologij in orodij za spletno učenje.</p> <p>Izvajalci PIU za oceno učnih izidov posameznikov uporabljajo veljavne, natančne in zanesljive metode.</p>
Ocenjevanje izidov in postopkov se izvaja redno in je podprto z meritvami.	<p>Oblikovana je metodologija za ocenjevanje, ki zajema notranje in zunanje ocenjevanje.</p> <p>Sodelovanje deležnikov v procesu spremljanja in ocenjevanja je dogovorjeno in natančno določeno.</p> <p>Nacionalni/regionalni standardi in procesi za izboljševanje in zagotavljanje kakovosti so ustrezni in sorazmerni s potrebami sektorja.</p> <p>V zvezi s sistemi se izvajajo samoocenjevanje ter notranji in zunanji pregledi, kakor je ustrezno.</p>	<p>Samoocenjevanje/samovrednotenje se izvaja periodično v skladu z nacionalnimi in regionalnimi predpisi/okvirni ali na pobudo izvajalcev PIU, zajema pa tudi digitalno pripravljenost in okoljsko trajnostnost institucij PIU.</p> <p>Ocena in pregled vključujeta postopke in rezultate/izide izobraževanja in usposabljanja, vključno z oceno zadovoljstva učečega se ter uspešnosti in zadovoljstva osebja.</p>

Merila kakovosti	Okvirni deskriptorji na ravni sistema PIU	Okvirni deskriptorji na ravni izvajalca PIU
	<p>Izvajajo se sistemi zgodnjega opozarjanja.</p> <p>Uporabljajo se kazalniki uspešnosti.</p> <p>Da bi izmerili uspeh in opredelili področja za izboljšanje, poteka zbiranje ustreznih, rednih in preglednih podatkov. Oblikovana je bila primerna metodologija zbiranja podatkov, npr. vprašalniki in kazalniki/metrike.</p>	<p>Ocena in pregled vključujeta zbiranje in uporabo podatkov ter ustrezne in učinkovite mehanizme za vključevanje notranjih in zunanjih deležnikov.</p> <p>Izvajajo se sistemi zgodnjega opozarjanja.</p>
Pregled	<p>Opredeljeni so postopki, mehanizmi in instrumenti za izvedbo pregledov, ki se uporabljajo za izboljšanje izvajanja na vseh ravneh.</p> <p>Postopki se redno pregledujejo, oblikujejo pa se tudi akcijski načrti za spremembe. Sistemi se temu ustrezno prilagajajo.</p> <p>Podatki o izidih ocenjevanja so javno dostopni.</p>	<p>Zbira se odziv učečih se na individualne učne izkušnje ter na okolje, v katerem potekata učenje in poučevanje. Ta odziv se skupaj s povratnimi informacijami učiteljev, vodij usposabljanja in vseh drugih deležnikov uporablja za oblikovanje nadaljnjih ukrepov.</p> <p>Podatki o izidih pregleda so splošno in javno dostopni.</p> <p>Postopek zbiranja povratnih informacij in pregleda je del strateškega učnega procesa v organizaciji, podpira razvoj kakovostnega izvajanja in daje učečim se boljše možnosti.</p> <p>O rezultatih/izidih postopka ocenjevanja se razpravlja z ustreznimi deležniki, pripravijo pa se tudi primerni akcijski načrti.</p>

Del B: Referenčni niz kazalnikov EQAVET

V tem oddelku je predlagan niz referenčnih kazalnikov, ki se lahko pri izvajanju okvira EQAVET uporabijo za podporo ocenjevanju in izboljševanju kakovosti nacionalnih/regionalnih sistemov PIU in/ali izvajalcev PIU.

Kazalnik	Vrsta kazalnika	Namen politike
----------	-----------------	----------------

Glavni kazalniki za zagotavljanje kakovosti

Številka 1

<p>Ustreznost sistemov zagotavljanja kakovosti za izvajalce PIU:</p> <p>(a) delež izvajalcev PIU, ki uporabljajo notranje sisteme zagotavljanja kakovosti, določene z zakonodajo/na lastno pobudo</p> <p>(b) delež pooblaščenih izvajalcev PIU</p>	<p>Kazalnik stanja/vložkov</p>	<p>Spodbujati kulturo izboljševanja kakovosti na ravni izvajalca PIU.</p> <p>Povečati preglednost kakovosti usposabljanja.</p> <p>Izboljšati vzajemno zaupanje v izvajanje usposabljanja.</p>
--	--------------------------------	---

Številka 2

<p>Vlaganje v usposabljanje učiteljev in vodij usposabljanja:</p> <p>(a) delež učiteljev in vodij usposabljanja, ki sodelujejo v nadaljnjem usposabljanju</p>	<p>Kazalnik vložkov/procesa</p>	<p>Spodbujati učitelje in vodje usposabljanja, da proces razvijanja kakovosti PIU vzamejo za svojega.</p>
---	---------------------------------	---

Kazalnik	Vrsta kazalnika	Namen politike
(b) znesek vloženih sredstev, tudi za digitalna znanja in spretnosti		Izboljšati odzivnost PIU na spreminjajoče se povpraševanje na trgu dela. Povečati krepitev zmogljivosti posameznega izobraževanja. Izboljšati dosežke učečih se.

Kazalniki, ki podpirajo cilje kakovosti v okviru politik PIU

Številka 3

Stopnja udeležnosti v programih PIU: število udeležencev v programih PIU ⁽¹⁾ glede na vrsto programa in posamezna merila ⁽²⁾	Kazalnik vložkov/ procesa/učinka	Pridobiti osnovne informacije o privlačnosti PIU na ravni sistema in izvajalcev PIU. Usmeriti podporo v povečanje dostopa do PIU, tudi za prikrajšane skupine.
---	-------------------------------------	---

Številka 4

Stopnja dokončanja programov PIU: število oseb, ki so uspešno zaključile programe PIU oziroma so iz njih izstopile, glede na vrsto programa in posamezna merila	Kazalnik procesa/ učinka/izida	Pridobiti osnovne informacije o dosežkih na področju izobraževanja in kakovosti postopkov usposabljanja. Izračunati osip med šolanjem glede na stopnjo udeležnosti. Podpirati uspešen zaključek kot enega od glavnih ciljev za kakovost PIU. Podpirati zagotavljanje prilagojenega usposabljanja, tudi za prikrajšane skupine.
--	-----------------------------------	---

Številka 5

Stopnja zaposljivosti v programih PIU: (a) zaposlitveni položaj učečih se v PIU v določenem času po končanem usposabljanju, glede na vrsto programa in posamezna merila ⁽²⁾ (b) delež zaposlenih učečih se v določenem času po končanem usposabljanju, glede na vrsto programa in posamezna merila	Kazalnik izida	Podpiranje zaposljivosti. Izboljšati odzivnost PIU na spreminjajoče se zahteve na trgu dela. Podpirati zagotavljanje prilagojenega usposabljanja, tudi za prikrajšane skupine.
---	----------------	--

⁽¹⁾ Za začetno poklicno usposabljanje: potrebnih je 6 tednov usposabljanja, da se učeči se šteje kot udeleženec. Za vseživljenjsko učenje: delež prebivalstva, sprejetega v formalne programe PIU.

⁽²⁾ Poleg osnovnih informacij o spolu in starosti bi se lahko uporabila tudi druga merila, npr. osipniki na zgodnji stopnji šolanja, najvišja dosežena izobrazba, migranti, invalidi, trajanje brezposelnosti.

⁽³⁾ Za začetno poklicno usposabljanje: vključno z informacijami o zaposlitvenem položaju osipnikov.

Kazalnik	Vrsta kazalnika	Namen politike
Številka 6		
<p>Uporaba pridobljenih spretnosti na delovnem mestu:</p> <p>(a) informacije o zaposlitvi posameznikov po zaključenem usposabljanju glede na vrsto usposabljanja in posamezna merila</p> <p>(b) stopnja zadovoljstva posameznikov in delodajalcev s pridobljenimi znanji in spretnostnimi/kompetencami</p>	<p>Kazalnik izida (kombinacija kvalitativnih in kvantitativnih podatkov)</p>	<p>Povečati zaposljivost.</p> <p>Izboljšanje odzivnosti PIU na spreminjajoče se zahteve na trgu dela.</p> <p>Podpirati zagotavljanje prilagojenega usposabljanja, tudi za prikrajšane skupine.</p>
Informacije o kontekstu		
Številka 7		
<p>Stopnja brezposelnosti (*) glede na posamezna merila</p>	<p>Kazalnik stanja</p>	<p>Osnovne informacije za odločanje o politikah na ravni sistema PIU.</p>
Številka 8		
<p>Razširjenost ranljivih skupin:</p> <p>(a) odstotek udeležencev v PIU, ki so opredeljeni kot prikrajšane skupine (v določeni regiji ali na določenem območju) glede na starost in spol</p> <p>(b) stopnja uspešnosti prikrajšanih skupin glede na starost in spol</p>	<p>Kazalnik stanja</p>	<p>Osnovne informacije za odločanje o politikah na ravni sistema PIU.</p> <p>Podpirati dostop prikrajšanih skupin do PIU.</p> <p>Podpirati zagotavljanje prilagojenega usposabljanja prikrajšanim skupinam.</p>
Številka 9		
<p>Mehanizmi prepoznavanja potreb po usposabljanju na trgu dela:</p> <p>(a) informacije o mehanizmih za prepoznavanje spreminjajočih se zahtev na različnih ravneh</p> <p>(b) dokazila o uporabi takih mehanizmov in njihovi učinkovitosti</p>	<p>Kazalnik stanja/ vložkov (kvalitativne informacije)</p>	<p>Izboljšanje odzivnosti PIU na spreminjajoče se zahteve na trgu dela.</p> <p>Podpiranje zaposljivosti.</p>
Številka 10		
<p>Programi spodbujanja boljšega dostopa do PIU in usmerjanja (potencialnih) učečih se v PIU:</p> <p>(a) informacije o obstoječih programih na različnih ravneh</p> <p>(b) dokazila o njihovi učinkovitosti</p>	<p>Kazalnik procesa (kvalitativne informacije)</p>	<p>Podpiranje dostopa do storitev PIU, tudi za prikrajšane skupine.</p> <p>Usmerjanje (potencialnih) učečih se v PIU</p> <p>Podpiranje zagotavljanja prilagojenega usposabljanja.</p>

(*) Opredelitev v skladu z MOD: posamezniki brez dela, stari od 15 do 74 let, ki aktivno iščejo zaposlitev in so pripravljeni na delo.